

Lahden suunta -työn 2021-2025 ehdotuksesta saadut muistutukset

Lahden yleiskaava Y-205

Yleiskaavaehdotus

D/8726/10.02.00.00/2021

Sisällysluettelo

Yhdistykset ja yhteisöt

MTK Häme ry

Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme ry

Salpausselän luonnonystävät ry

Jokimaan omakotiyhdistys ry

Yksityiset henkilöt

5 kpl

28.6.2024

Lahden kaupunki
Kaupunkisuunnittelu
kirjaamo@lahti.fi

Viite:
Asianumero 8726/2021

Asia:
Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotus

Kiitämme Lahden kaupunkia sidosryhmiä laajasti osallistavasta yleiskaavan valmistelutyöstä ja luonnosvaiheen palautteen huomioon ottamisesta kaavaehdotuksessa. Arvostamme mahdollisuutta vaikuttaa Lahden yleiskaavoitukseen ja kaupunkiliikunnan ohjelmaan.

Lahden suunta -työn tavoitteina on edistää sekä kaupunki- että maaseutualueiden kehittymismahdollisuuksia. Yleiskaava voisi jatkossa olla nykyistä strategisempi ja yleispiirteisempi, sillä nyt käsiteltäviä teemoja on paljon ja kaavan teemojen jakamisen erillisille kaavakartoille vaikeuttaa jonkin verran kokonaisuuksien hahmottamista.

Kestävä yhdyskuntarakenne

Katsomme, että vaatimus yhdyskuntarakenteen eheyttämisestä, käytännössä tiivistämisestä, ja hajautumisen ehkäisystä, on liian kapeasti perusteltu. Aluerakenteen tiivistämistä perusteellaan ehdotuksessa liikenteen vähentämisellä ilmastosyistä. Vaikka kyseessä onkin kaupunkiliikunnan ohjelma, niin kokonaisuudessa liikenne on kuitenkin vain osa koko totuutta. Mikäli tarkasteluun otetaan muun muassa rakentaminen ja energiantuotanto, voidaan päästä toisenlaisiin johtopäätöksiin. Puurakentaminen ja kotimaisella, uusiutuvalla energialla toteutetut lämmitysratkaisut, sekä hyvin vähäpäästöiset kulkuneuvot, muuttavat selkeästi nykyistä kuvaa siitä, mikä on tavoiteltava aluerakenne. Esitämme, että Lahden suunta -työ ottaakin tässä rohkeasti etunojaa ja että Lahti ottaa aluerakenteessa yhdeksi tavoitemalliksi tiiviin kaupunkikeskuksen sekä energia- ja ilmastotehokkaan maaseutu-asutuksen muodostaman symbioosin. Tähän on Lahdessa hyvät lähtökohdat, ja toteuttaminen voi olla Lahdelle selkeä kilpailuvallti.

Tieverkko

Lahden suunta -työssä tulee ottaa paremmin mukaan paikallistiet ja muu alemman asteinen tieverkko. Se on Lahden hiussuonisto, joka pitää kaupungin toimivana keskustan ja pääteiden ulkopuolella. Paikallistiet ovat elintärkeitä niin maa- ja metsätalouden kuljetuksille kuin alueen matkailullekin. Se on maaseudulla asumisen perusedellytys ja se pitää Lahden kaupunkikeskustan ulkopuoliset alueet maisemaltaan ja olemukseltaan sellaisena kuin sen kaupunkilaiset tuntevat ja haluavat olevan.

Merkittävä luontoverkosto

"Merkittävä luontoverkosto" on uusi kaavamerkintä ja kattaa huomattavan alueen Lahden pinta-alasta. Suuri osa yksityismaista verkoston alueella on metsätalousmaata, siis metsäisiä alueita, joiden pääkäyttömuoto on metsätalous. Kaavamääräys ei ole toimintaa rajoittava, mutta miten varmistetaan, ettei se sellaiseksi käytännössä muodostu? Onko maanomistajien jatkossakin mahdollista käyttää alueita metsätalouksikäytössä tavoitteidensa mukaisesti?

Metsälakikohteet

Kuten luonnosvaiheen muistutuksessa totesimme, metsälakikohteiden osoittaminen pistemäisinä merkintöinä oikeusvaikutteisella kaavakartalla on tarpeetonta ja voi johtaa epäselviin tilanteisiin. Metsälaki koskee metsätalouden toimenpiteitä ja väistyy esimerkiksi maankäyttö- ja rakentamislain edessä. Mikäli merkinnät halutaan informaationsyistä muun maankäytön osalta jättää näkyviin kaavakarttaan, tulee niiden osalta olla selvää, että kohteisiin liittyvät tarkastukset ja neuvonnan tekee Suomen Metsäkeskus.

Virkistysalueet ja luvanvarainen toiminta metsäisillä alueilla

Yksityismaille osoitettavan virkistyskäytön tulisi perustua erilliseen sopimukseen alueen käytöstä. Muistutamme, että maanomistajilla on mahdollisuus vaatia korvauksia, mikäli metsien käyttöä rajoitetaan suoraan kaavamääräyksin tai kaavaan liittyvän luvan ehtojen perusteella. Kaavassa virkistysalueina esitettävillä metsäisillä alueilla on mahdollista edellyttää maisematyöluvan hakemista ennen hakkuita myös yksityisten maanomistajien omistuksessa olevilta alueilta.

Yleiskaavan virkistysalueilla on voimassa metsätuholaki, joka velvoittaa maanomistajan toimimaan tilanteessa, jossa hyönteistuho uhkaa leviää. Mikäli maanomistaja laiminlyö velvoitteet ja hyönteistuho leviää naapurikiinteistöihin, on maanomistaja korvausvelvollinen aiheuttamastaan haitasta. Kaavoituksessa tulisi välttää tilannetta, jossa vaadittava maisematyöluva estää hyönteistuhojen leviämisen estämiseksi toteutettavat hakkuut. Virkistysalueiden kaavamääräyksessä tulisi ottaa huomioon tällainen tilanne esimerkiksi

tarkentamalla määräystä niin, ettei toimenpiderajoitus koskisi metsätuholain velvoittaa mukaista toimintaa.

Kari Aikio
vt. toiminnanjohtaja
MTK Häme

Asta Sarkki
kenttäpäällikkö
MTK:n metsälinja

Lahden kaupunki

Lahden suunta -työ 2021–2025 Yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman ehdotus

Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme on tutustunut aineistoon ja esittää yhdistyksen muistutuksena seuraavaa:

Metsänhoitoyhdistys alueen metsänomistajien edunvalvojana haluaa turvata kannattavan metsätalouden harjoittamisen. Metsätalous on nykyisessä Lahdessa tärkeä elinkeino.

Kaava on pääosin hyvin laadittu. Kaava ei tarpeettomasti rajoita metsänomistajien maankäyttöä.

Esitämme huolemme Merkittävä luontoverkosto -merkinnän käytöstä yksityisillä mailla. Pelkäämme sen vaikuttavan seuraavilla tavoilla yksityiseen metsäomaisuuteen ja sen käyttöön:

- Merkintä saattaa laskea kiinteistöiden arvoa markkinoilla.
- Merkintä voi säikäyttää puunostajia ja vähentävän kilpailua puukaupoissa tai jopa estävän niitä.
- Merkintä voi estää metsänomistajan muita ansaintakeinoja omaisuudellaan kuin metsätaloutta.
- Merkintä voi tuoda uusia kaavamääräyksiä alueille tulevaisuudessa, jotka voivat rajoittaa metsän käyttöä.
- Merkintä saattaa aiheuttaa metsänomistajalle toimiessaan mainehaittaa.

Lisäksi muistutamme seuraavaa:

Metsälain 10§ mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt ovat tarpeettomia ottaa mukaan kaavan laadintaa, koska niiden käyttöä määrätään jo metsälaissa ja muuta käyttöä ei lainsäädännöllä rajoiteta. Nyt mukaan on otettu Metsäkeskuksen aineisto sellaisenaan, jossa on paljon puutteita ja joskus jopa virheellisyyksiä. Monet näistä kohteista eivät ole Metsäkeskuksen tiedossa ja toisaalta taas aineistossa saattaa olla myös väärin perustein näitä kohteita. Tämä aineisto ei ole sellaista, josta olisi tehty viranomaispäätöksiä, joista maanomistaja olisi kuultu. Siksikin tätä aineistoa ei pidä käyttää suoraan kaavan laadinnassa.

Jari Yli-Talonen
Johtaja
Metsänhoitoyhdistys
Päijät-Häme Ry

Timo Hannonen
Kaava-asiantuntija
Metsäasiantuntija LKV
Metsänhoitoyhdistys
Päijät-Häme Ry

Lahden suunta – työ 2021-2025, asianumero 8726/2021

kirjaamo@lahti.fi

Salpausselän Luonnonystävät ry:n (jatkossa SSLY) muistutus 29.6.2024

SSLY on Suomen Luonnonsuojeluliiton alainen kansalaisjärjestö ja toimialueemme on Lahden kaupunki. Yhdistyksessämme on noin 450 jäsentä, jotka ovat aktiivisia luonnossa liikkujia, ympäristöarvoja vaalivia ja luonnonsuojelua sekä kestäväää kehitystä edistäviä. On todettava tyydytyksellä, että Lahden suunta työn valmistelussa on ollut laaja joukko asiantuntijoita, jotka ovat pohtineet kaupunkimme tulevaa kehitystä hyvin laaja-alaisesti eri näkökulmista.

Kaikkien meidän tiedossa on globaalit ilmastonmuutokset, joiden uhat on myös huomioitava kaupunkiympäristön suunnittelussa. Lahdessakin tulee yleiskaavatyössä ottaa ilmastonmuutokseen varautuminen ja luontokadon estäminen todella vakavasti. Tiedämme myös, että elintarvikeketjussa on tärkeä rooli pölyyttäjillä, siksi niiden tarvitsemia kasvillisuuskerroksia on lisättävä.

Salpausselän luonnonystävät jo nimensäkin perusteella pitää kiitettävänä, että yleiskaavassa Salpausselkä on rajattu erikseen houkuttelevana ja elinvoimaisena ympäristökaupungin perustana, jonka suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon Salpausselän reunamoreanimuodostuman merkitys maiseman, geologian, pohjaveden muodostumisen, luonnonympäristön, ilmastonmuutoksen, kulttuuriympäristön ja virkistykseen kannalta.

Lahden suunnan tavoitteissa näemme ongelmallisena Kestävästi elinvoimaisuuden hyvinkin voimakkaasti painottavat laajoja maa-alueita tarvitsevat rakentamisen aluevaraukset. Rälssin maankaatopaikan pohjoispuolelle, kehätien varteen, Okeroisten peltomaiseman viereen, on suunniteltu väliaikaisläjittämisalue T-1. Kaavamerkintä sallii tähän kohtaan myös "lämpökeräin" ja aurinkoenergiapuiston. Esitämme, että tuo edellä mainittu T-1 merkintä poistetaan ja alue otetaan osaksi Okeroisten merkittävää kulttuurihistoriallista peltovyöhykettä. Toinen ongelmallinen kaava-varaus on Uudenkylän eteläosassa Artjärventien länsipuolella heti VT 12:n liittymän eteläpuolella. Merkintä on T-2, siis myös elinkeinotoiminnan varaus, joka kuitenkin mahdollistaa ennen alueen rakentamista maansiirtotöiden tekemisen, rakennusten purkujätteen varastoinnin ja käsittelyn. Tällainen toiminta aiheuttaa pitkäkestoista häiriötä lähialueen asutukselle.

Yleiskaavan viherverkosto- liitekartassa ja liito-oravien esiintymis-liikkumiskartassa on Kukonkosken ja Rälssin välillä selvä viheryhteys, jonka takia myös ohitiellä on kiitettävästi liito-oravia varten pylviäitä. Miksei Lahti ei ole varmistanut liito-oravien ikaikaista liikkumismahdollisuutta tällä tärkeällä välillä?

Suomen luonnonsuojelulaki ja EU:n luonnonsuojeludirektiivi edellyttävät liito-oravien liikkumisreittien turvaamista. Ko.väylällä ei mielestämme ole estettä ottaa vaatimus huomioon, eikä kaupungilla ole pakottavaa tarvetta estää liito-oravien luonteva liikkuminen ruokailu- ja pesintäpaikkojen välillä.

Yleiskaava-aineiston kulttuurihistorialliset kohteet on hyvä ja mielenkiintoinen liite. Lähtökohtaluetteloon tulee lisätä maininta Lahden seudun pitkästä asutushistoriasta (on Suomen vanhimpia). Sen todisteeksi ympäristöministeriö on luokitellut koko Porvoonjoen jokilaakson Suomen kansallismaisemaksi. Porvoonjoen latvavesistöt, jotka ulottuvat Lahden ja Hollolan alueelle, ovat olleet paljon aikaisemmin asuttuja kuin itse Porvoon seutu eli Porvoo on ollut silloin vielä veden peitossa, kun lappalaiset tulivat kanooteillaan tänne seudulle.

Nykyinen Okeroisten peltomaisema on lappalaisten ja Lahden ensimmäisten kiinteiden asuintalojen maisemia, koska maaperä oli hyvää viljellä ja Salpausselän etelärinteiden metsät tarjosit paljon riistaa. Hyvä, että Okeroisten kaunis peltomaisema on yleiskaavassa huomioitu arvokkaana kulttuurihistoriallisena alueena, mutta sen rajausta tulee laajentaa edellä mainitun Rälssin mäen reunavyöhykkeen osalta näkyvien metsänrajojen tai harjanteiden mukaan. Esimerkiksi eteläinen ohitie sopeutuu peltomaisemaan ja maisema jatkuu sen yli. Mielestämme tätä Okeroistan maisemaa ei saa enempää rikkoa millään uusilla toimitila-alueilla, joita voidaan sen sijaan hyvällä suunnittelulla esittää muualle. Eikä ole Lahdelle eduksi, että koko ohitien varsi rakennetaan yksitoikkisilla toimitiloilla.

Onneksi muissa kohdin, siis Kestävästi hyvinvoivan ja Kestävästi uudistuvan kokonaisuuksissa on kirjattu vesiensuojelun, lähiluonnon ja luonnonsuojelun tavoitteet. Toivomme, että osana tätä Lahden suunta työtä niin kaupungin luonnonsuojeluohjelma kuin viheralusohjelma viedään päätökseen ja laaditaan hyvät kestävät metsienkäytön periaatteet. Kun nuo edellä mainitut ohjelmat on laadittu hyvällä asiantuntemuksella ja niistä on tehty viralliset päätökset, Lahti kykenee turvaamaan laaja-alaisesti kestävä kehityksen osana Lahden yleiskaavaa 2035. Lahti vuonna 2035 osiossa on näitä edellä mainittuja lähtökohtia hyvin nostettu esille.

Myönteistä on myös, että hiiliensidonta, kiertotalous ja ekosysteemipalvelut on nostettu esille ja niitä tarkastellaan pitkäjänteisellä perspektiivillä. Tässä on kuitenkin muistutettava, että kaupungissa monet toimenpiteet voivat vaikuttaa kielteisesti näihin, joten päätöksenteossa on jatkuvasti pidettävä huolta, ettei ristiriitaisia ratkaisuja toteuteta.

On arvokasta, että järviemme sekä pienvesistöjen hoito ja suojeleminen, pohjavesikysymykset että maisema ja luonnonsuojeleminen ovat mukana tässä Lahden suunta – työ selostuksessa ja näitä tarkastellaan myös karttaesityksissä. Ilahduttavaa on, että tärkeitä luontoalueita on lisätty edellisiin yleiskaavoihin verrattuna ja luontokohteita yhdistävät ekologiset käytävät on myös esitetty kartoissa. Haluamme tässä yhteydessä korostaa, että näiden asiakokonaisuuksien hoitamiseksi tulee turvata riittävät henkilöresurssit sekä määrärahat.

Haluamme nostaa esille muutaman seikan, joiden näkyvyyttä olisi syytä korostaa. Alueemme halkova Ensimmäinen Salpausselkä on erittäin tärkeä luonnon elementti, niin maisematekijänä kuin pohjavesien muodostumisalueena. Se on myös kaupunkimme tärkein virkistys- ja ulkoilualue. Yleiskaavakartassa on merkitty Salpausselän rajat pystykatkoviivalla. Rajausta voisi vahvistaa vaikka omalla värillä, jotta se olisi selkeämmin havaittavissa. Toisaalta kaupunkimme vanhaa kulttuurihistoriallista perintöä on vuosien saatossa kadonnut rakentamisen tieltä. Tässä Lahden suunta –työssä tulee selkeästi sitoutua jäljellä olevien perinnemaisemien ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden suojelemaan.

Lahden suunta – työsuunnitelmassa on hyvin nostettu yliopistotoiminnan merkitys kaupunkimme tulevaisuudelle. Lahden yliopiston ns. Niemen-Mukkulan kampusalue tulee toteuttaa niin, että siellä opiskelijat viihtyvät (myös Lahdenkaupunginjohtaja on painottanut tätä asiaa). Koko alueen, Mukkulankadun ja Vesijärven välillä, toteutuksessa pitää myös huomioida mm. kaikki ilmastonmuutoksen vaatimukset, niistä nyky opiskelijat ovat tietoisia. Me asukkaat myös haluamme, että Vesijärven rannalle jää kunnollinen rantapuisto kaikenlaiseseen oleskeluun ja iltamaiseman ihailuun. Joutjoen varsille pitää muodostaa kävelymahdollisuus, mutta Joutjoen suuhun Vesijärven yhtymäkohtaan pitää jättää muutto- ja vesilinnuille laaja oleskelu- ja ruokailupaikka, jota kävelijät kaartavat kaukaa.

Lopuksi haluamme antaa kiitosta, että kaupunki haluaa tehdä tätä tärkeää suunnittelutyötä yhdessä asukkaiden ja järjestöjen kanssa! Mutta, kun tämä koko paketti on meillä kuntalaisilla aika uutta, niin on vaikea erottaa, annetaanko muistutus Lahden suunta – työ 2021-2025 vai Lahden yleiskaavasta 2035? Toinen hämmästyttävä aiheuttava asia on, Lahden yleiskaava 2035, siinä osa-alueet viherrakenne ja sinirakenne, siis otsikot. Tuntuu

siltä, kuin virkamiehet olisivat halunneet leikkiä näillä määritelmillä. Sinirakenteeseen kuuluu vesistöt, virtaavat vedet, hulevedet ja pohjavedet, Voisiko osuvampi otsikko olla vesiensuojelu ja – hallinta. Viherrakenteessa on mukana metsiä, luonnonsuojelualueita, virkistys- ja ulkoilualueita ym, niin olisiko sopivampi nimike luonto- ja viherympäristö?

.

Lahdessa, 29.6.2024

Salpausselän Luonnonystävät ry

██████████

puheenjohtaja

██████████

sihteeri

Muistutus Lahden suunta –työ, asianumero 8726/2021

Lahden yleiskaavaa tulee muuttaa niin, että

1. T—1(50) alue noudattaa maakuntakaavan rajausta, siten että kyseinen alue sijoittuu ainoastaan Okeroistentien varteen ja kehätien viereinen T-1(50)-alueen osa muutetaan VR(2)-alueeksi.
2. T-1 (49)- alue poistetaan tai ainakin aluetta supistetaan niin, että T-alue ei ulotu Lintulantie pohjoispuolelle ja alueelta poistetaan kokonaan merkintä -1 tulevan luonnonsuojelualueen takia.
3. Viheryhteystarve- merkintä merkitään Rälssin alueelta Kukonkoskenalueelle kuten Lahden ekologinen verkosto- kartassa on merkitty.
4. Yleiskaavakartoissa noudatetaan vähintäänkin nyt ja aikaisemmin tehtyjä luontoselvityksiä ja ne kaikki merkitään selkeästi kartoille.
5. Kaikki LUMO-kohteet merkitään selvästi kartalle, myös aikaisemmin kartoitetut kohteet sekä tiedossa olevat kohteet.
6. -1- merkintä poistetaan Rälssin ja Helsingintien T-alueiden merkinnöistä.
7. Suunnitteluohjeisiin lisätään LUMO-kohteet ja muut luontoarvo sekä suunnitteluohjeet merkataan samoilla väreillä mitä kartoissa käytetään.
8. Kiertotalouden aluevarausmerkinnät K16 ja K17 poistetaan.
9. Yleiskaavaan ja karttoihin lisätään Matti-rekisterissä olevat kohteet suosituksen mukaisesti.

Rälssi on aina ollut virkistysalueena maakuntakaavassa ja yleiskaavassa. Lahti on itse todennut aikanaan, että Rälssin alue sijoittuu rakentamattomalle alueelle, joka on ympäristökokonaisuutena arvokas maisemallisesti, luonnonoloiltaan ja kulttuurihistoriallisesti. Rälssin laajentuessa on tuhattu rehevä puronnotkelma, tuoret kankaat, kallioalueita hävitetty. Alueen pinta-alan kasvaessa myös hulevesimäärät ja pintavesiin kohdistuvat vaikutukset lisääntyvät. Rälssin alue on siis todettu aina olevan maisemallisesti ja luonnonolosuhteiltaan arvokas alue, kuitenkin Lahti on järjestelmällisesti tuhonnut aluetta. Kaavan vastainen toiminta ja ympäristölupien ehtojen rikkominen on tehty ensin, ja sen jälkeen haettu sille lupaa tai kaavamuutosta. Rälssissä on selvitysten mukaan jopa pilaantunutta maa-ainesta ja Lahti on itse ollut alueelle toimijana.

Lain mukaan alueiden käytönsuunnittelun tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä, ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä, luonnonvarojen säästeliästä käyttöä. Luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää, aineksia ei saa ottaa niin että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Lahden tulee noudattaa tätä.

Luonnonsuojelulaki: ” luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen, luonnonkauneuden ja maisema-arvojen vaaliminen, luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestävä käytön tukeminen, luonnontutkimuksen ja yleisen luonnonharrastuksen lisääminen, luonnontutkimuksen edistäminen ja luonnonvarojen säästeliästä käyttöä”. Kaavoituksessa luonnonympäristöä tulee vaalia eikä siihen liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää (MRL39§). Rälssissä kaunis maisemakuva on turmeltunut, vahingollisia muutoksia on tapahtunut luonnonolosuhteissa, kun alueella on louhittu kallioita, puustoa hakattu suoja-alueelta, sortuma tapahtunut ym. Alueelta louhitaan kallioita, jotta kaupunki saa mursketta maankäyttöön ja täyttää alueen ylijäämämaalla, mitä tuodaan Lahden ulkopuoleltakin kaatopaikalle, vaikka ympäristöministeriön

ministeriön ohjeissa sanotaan: ” Rakentamisen yhteydessä kaivetut pilaantumattomat maa-ainekset on pyrittävä ensisijaisesti hyödyntämään syntypaikalla.” Ensimmäisestä ympäristöluvasta lähtien on ehtona ollut että ”kaatopaikan pitäjän on kaikin tavoin pyrittävä vähentämään kaatopaikalle sijoitettavan maa- ja kiviainesjätteen määrää.” Näin Lahdessa ei ole toimittu, vaikka ohjeet ja määräykset ovat olleet olemassa vuosikaudet. Nyt halutaan Rälssin ja Helsingintien elinkeinoelämän alueella sallia väliaikainen ylijäämämaiden läjitys, jota ilmeisesti Pippon alueelta kuskattaisiin. Vaikka Pippon alueelta syntyvä ylijäämämaa pitäisi käsitellä Pippossa. Lahden tulee toimia ministeriön ohjeen mukaan.

Luonnonsuojelulaissa kehoitetaan: luonnon monimuotoisuuden ylläpitämistä, luonnonkauneuden ja maisema-arvojen vaalimista, luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestävästä käytön tukemista, luonnontuntemuksen ja yleisen luonnonharrastuksen lisäämistä ja luonnon tutkimuksen edistämistä. Luonnonsuojelulainkin tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa eli viheralueelle ei tule kaavoittaa elinkeinoelämän aluetta eikä viheralueille tule sallia merkintöjä läjityksestä eikä aluevarauksia kiertotalousalueista, koska näillä toimenpiteillä ei luonnonsuojelulain velvoitteet täytyisivät miltään osin.

Maakuntakaavan keskeiset periaatteet ja maakunnalliset kaavaratkaisut ovat kuntakaavoituksen lähtökohtana. Kun viranomaisella suunnitellaan erilaisia alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättää niiden toteuttamisesta, on sen varmistettava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta maakuntakaavan toteutumista. Maakuntakaavan suunnittelumääräyksissä Rälssin alue on merkitty V-alueeksi. Maakuntakaava merkintä V kuvaa virkistysaluetta ja merkintään liittyy MRL 33§:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Maakuntakaavan suunnittelumääräys: Alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäyttöedellytyksien ja niiden erityispiirteiden säilyminen sekä kehittämismahdollisuudet, alueen saavutettavuus, riittävä yleis- ja erityispiirteisiin liittyvä palvelu-, ja varustetaso sekä ympäristöarvot ja viher- tai ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueilla. Maakuntakaavassa ei ole Rälssin alueen kohdalla eo-merkintää eikä sanallakaan mainita lainvoimaisen maakuntakaavan kartassa, selostuksessa, ohjeissa tai määräyksissä Rälssin kaatopaikka-alueesta tai maa-ainesterminalista tai maankaatopaikasta. Mikäli maakuntakaavassa olisi tarkoitettu, että Rälssi on eo- tai kaatopaikka-alue, olisi se pitänyt osoittaa kaavamerkinnoilla ja suunnittelumääräyksillä. Maakuntakaavassa ministeriön ohjeiden mukaan eo-merkinnällä osoitetaan maa- ja kalliokiviainesten ottoon soveltuvat alueet ja suunnittelumääräyksenä: ottamistoiminta tulee suunnitella siten, että alue soveltuu luontevasti ottamisen jälkeen maakuntakaavassa osoitettuun tarkoitukseen. Rälssi ei ole osoitettu eo-alueeksi. Rälssi on osoitettu V-alueeksi. Rälssiä ei ole osoitettu T-alueeksi (teollisuus / elinkeinoelämänalueeksi) tai Ilk-alueeksi (luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealueeksi). Ilk-merkinnällä on osoitettu maakuntakaavassa muita alueita maa-ainesten lajitteluun, ei Rälssin aluetta. Maakuntakaavassa esimerkiksi Aikkalan maankaatopaikka on merkinnällä EJm-2: Käytöstä poistettu tai poistuva jätteenkäsittelyalue ja Kujalan jätteenkäsittelyalue, jossa on Miekkan- maankaatopaikka, on maakuntakaavassa merkinnällä EJ-2. Rälssissä ei ole maakuntakaavassa merkintää jätteenkäsittelyalueesta. Eikä ole mitään mainintaa Rälssin alueen kiertotaloudenalueista, joten niitä ei tule merkitä Rälssin alueelle.

Lainvoimaisessa maakuntakaavassa on ”virkistysalueet ja -kohteet tarkastettu ja tehty muutoksia toteutuneen asutuksen, teollisuuden tai loma-asutuksen, yleiskaavoituksen tai huonosti virkistyskäyttöön sopivuuden vuoksi”. Rälssin alueen määräykseen tai kuvauksiin ei ole tehty muutoksia. Maakuntakaavassa sanotaan: ”Taajamien läheisyydessä on merkittäviä laajoja virkistysalueita kuten Jokimaan ja Ala-Okeroisten virkistysalueet” sekä maakuntakaavan selostuksen mukaan: ”Lahden seudun kehämäinen vihervyöhyke, (mihin Rälssinalue kuuluu), on yksi merkittävimmistä virkistyskokonaisuuksista.” Eli Rälssin alue on virkistysalue lainvoimaisen maakuntakaavan mukaan, ei muuta. Kiertotalouden aluevaraukset K16 ja K17 tulee poistaa.

Maakuntakaava on ohjeena, kun laaditaan tai muutetaan yleiskaavaa. Ministeriön ohjeiden mukaan virkistysalueella maakuntakaavan toteutuminen saattaa vaikeutua suhteellisen vähäisenkin rakentamisen johdosta. Maakuntakaavassa on kaavatyön alueella merkintä TP16. Tämä alue sijoittuu Okeroistentien varteen, johon on uudessa asemakaavassa kaavoitettu yritystontteja. TP- alue on työpaikka-alue. Tällä merkinnällä osoitetaan monipuoliset työpaikka-alueet, joissa voi olla toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, asumista sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta ja varastointia. Suunnittelumääräys: Alueelle ei saa suunnitella sellaisia työpaikkatoimintoja, joiden haitalliset ympäristövaikutukset läheisille alueille

voivat olla merkittäviä. Kehätien varteen kaavoitetulla T-1 (50)-alueella on voimassa maakuntakaavan V-alueen suunnittelumääräykset.

Maakuntakaavan suunnittelumääräyksillä ohjataan kuntien kaavoitusta ja muuta viranomaisten alueiden käyttöä koskevaa suunnittelua. MRL:n mukaisesti viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päätettäessä niiden toteuttamisesta otettava maakunta- ja yleiskaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteutumista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteutumista. Elinkeinoelämänalueen sijoittaminen kehätien varteen tuhoaisi alueen virkistyskäyttömahdollisuutta.

Lahti väittää, että kehätie on muuttanut Rälssin alueen luonto- ja maisema-arvoja ja alueen käytettävyyttä virkistysalueena kehätiestä johtuvasta liikennemelusta ja estevaikutuksen vuoksi. Kehätie on muuttanut myös alueen mahdollisia ulkoilureittejä ja ekologisia käytäviä ja yhdystarpeen toteuttamismahdollisuuksia. Tämä väite ei pidä paikkansa. Rälssin maankaatopaikka on aiheuttanut muutoksia. Maankaatopaikka, joka on sijoitettu virkistysalueelle, vaikka lainvoimaisessa maakuntakaavassa ei ole mitään merkintää maankaatopaikasta, on se, mikä on aiheuttanut muutokset. Katsomme, että maakuntakaavan määräykset eivät toteudu, jos Rälssin virkistysalueelle kaavoitetaan elinkeinoelämänalue. Maakuntakaavaa noudatetaan kun alue on V-alueena kokonaisuudessaan.

Maakuntakaavan selostuksen mukaan maakuntakaava on joustava ja siinä esitettyjen aluevarausten laajuutta ja sijaintia voidaan selostuksen mukaan muuttaa. Mutta edellytyksenä on, että maankuntakaavan keskeiset tavoitteet eivät vaarannu. Maakuntakaavassa on selvät määräykset Rälssin viheralueelle eli maakuntakaavan keskeiset tavoitteet tuhoutuvat, jos T-alue sallitaan kaavoittaa viheralueelle. Maakuntakaavassa esitettyyn käyttötarkoituksen muuttaminen kuntakaavoituksessa on mahdollista edellyttäen että uusi käyttötarkoitus toteuttaa maakuntakaavan tavoitteita. Tämä ehto ei täyty jos V-alueelle tehdään T-alue. Virkistysalue on täysin vastakkaista toimintaa kuin T-alueen toiminta. Sen ymmärtäisi jos virkistysalueelle kaavoitettaisiin vaikka suojelualue, jossa luonto otettaisiin huomioon. Rälssi on aina ollut seutu- ja maakuntakaavassa virkistysalueena. On tarkoitus ylläpitää luonnonmonimuotoisuutta, luonnonkauneutta ja maisema-arvoja, joten millään edellytyksenä ei luonnonuojelulain 1§ toteudu.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa virkistysalueiden ”suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä on ohjatta siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota.” Maakuntakaavan virkistysalueiden tavoitteissa mainitaan: enemmän puhdasta ympäristöä ja vähemmän ympäristön rasiutusta. Eli tälläkään perusteella, ei tule sallia Rälssin T-alueen kaavoittamista virkistysalueelle. Maakuntakaavan luonnonympäristön tavoitteissa sanotaan: Ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä edistetään. Maakuntakaavan ratkaisulla edistetään uhanalaisten lajien elinympäristöjen ja arvokkaiden luontotyyppien säilymistä. Eli ekologiseen karttaan merkitty paikallinen yhteys- merkintä tulee laittaa yleiskaavan merkinnäksi.

Jos Rälssin elinkeinoelämän alue läjityksineen ja kiertotalouden merkinnällä sijoitetaan virkistysalueelle, ei voida väittää, etteikö Rälssin alueella olevat LUMO- kohteet heikkene tai tuhoudu pahimmassa tapauksessa kokonaan.

Maakuntakaavassa on virkistysaluevarauksilla on pyritty turvamaan seudullisesti ja maakunnallisesti tärkeät, yhtenäiset ja riittävät alueet. Nämä kohteet on tarkistettu ja vahvistettu. ”Taajamien läheisyydessä on merkittäviä laajoja virkistysalueita kuten Jokimaan ja Ala-Okeroisten virkistysalueet, jotka muodostavat kehämäisen vihervyöhykkeen taajamien läpi osoitettujen viheryhteystarve-merkintöjen kanssa.”

Viheryhteystarve on merkitty maakuntakaavassa ja yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava siitä, että merkinnällä osoitettu yhteys säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet sekä lajiston liikkumismahdollisuudet. Lisääntyneet viheryhteystarpeet säilyttävät luonnon monimuotoisuutta edistämällä eri eliölajien liikkumista. Viheryhteystarpeet lisäävät ekologisen verkoston lajien säilymistä ja geneettisesto terveinä pysymistä koska lajit pääsevät liikkumaan laajemmilla alueilla”. Viheryhteys- merkintää käytetään osoittamaan virkistysalue- tai ekologiseen verkostoon liittyviä yhteystarpeita. Metsä- tai viheralueilla voi olla viheryhteystarve, joka tarkoittaa ekologisen yhteydenylläpitämistä eri elinympäristöjen.(Ympäristöministeriö 31.3.2000 asetuksen maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä.) Katsomme, että Rälssin alueelta Kukonkoskenalueelle tärkeä paikallinen ekologinen yhteys- merkintä tulee laittaa oikeusvaikutteiseen yleiskaavan karttaan.

Mikäli ekologinen yhteys-merkintä on Kukonkosken alueelta kehätien Okeroisten liittymän ristikkäiselle puolelle (kuten se nyt on karttaan merkitty), ei se todellisuudessa ole edes mahdollinen kulkureitti eläimille. Kukonkosken liito-oravat ja muut eläimet joutuisivat Okeroisten pelloille ja sieltä kulku Rälssiin ei olisi mahdollinen. Ainoa mahdollisuus on turvata ekologinen yhteys Kukonkoskelta Rälssiin, kuten se on Lahden omissakin ekologisissa selvityksessä tärkeänä paikallisena yhteytenä merkitty. Lahti voi vain parantaa tätä yhteyttä, eikä yrittää heikentää sitä kaikin tavoin.

Maakuntakaavassa on huomioitu kehätien vaikutus alueisiin, mutta missään ei ole mainintaa Rälssin viereisestä T-alueesta kehätien viereen, vaikka esimerkiksi läheinen Nostavan alue on mainittu elinken selvityksissä. Eli maakuntakaavassa olisi pystynyt ja pitänyt huomioida tämä Rälssin alueen elinkeinoelämän alue, mutta sitä ei ole huomioitu lainkaan. Eli tälläkin perusteella Rälssin aluetta on pidetty ainoastaan virkistysalueena. Lahti toteaa itse että määrällisesti Lahdessa on riittävästi elinkeinoelämän alueita, eli Rälssin alue ei ole tarpeellinen.

YVA:n mukaan, mikä on tehty vuonna 2008 koskien Rälssin maanvastaanottoalueen laajennusta, sanotaan : kohdassa kulttuuriperintö ja arkeologia ”laskeuduttaessa Salpausselän harjun eteläpuolelle Ala-Okeroisten tietä, Rälssinkallioiden länsipuolella avautuu maakunnallisesti maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas Okeroisten kulttuurimaisema kokonaisuus. Okeroisissa, jossa Luhdanjoki muuttuu Porvoojoeksi, viljelymaisema on kumpuilevaa. Alueen pohjoisosassa peltoaukea laajenee avaraksi näkymäksi. Laajojen savi- ja silttipeltojen korkeus merenpinnasta vaihtelee tasolla + 80 ...+100 metriä mpy. Ravinteikkaat savialangot on otettu viljelyskäyttöön jo varhaisessa vaiheessa ja alue on suomen varhaisimmin asuttua seutua. Alavat peltoalueet rajoittuvat etelässä Patiokallion ja Rälssinkallioiden väliseen metsäalueeseen joka on maisemaa rajaava elementti maakunnallisesti arvokkaalle Okeroisten kulttuurimaisemalle. Okeroisten kulttuurimaisema alue sijoittuu nykyisin sekä Lahden että Hollolan alueelle. Kylän itäiset osat liitettiin Lahden kaupunkiin 1933 ja 1956. Kulttuuriympäristöllisesti kylää on kuitenkin yhä perusteltua käsitellä yhtenä maisemallisena ja rakennettuna kokonaisuutena.” Sekä Yvan kohdassa 6.2. vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön ”Rälssinkalliot ovat metsävaltaisia mäki-alueita jotka erottuvat eteläisen Lahden tasankomaisemasta selkeästi. Nykyinen puhtaiden ylijäämämaiden vastaanottoalue, jonka ympäristöluvan mukainen enimmäistäyttö korkeus on + 145 m mpy, erottuu suurmaisemassa Salpausselän harjun etelärinteiltä erityisen hyvin Okeroisten kulttuurimaiseman taustalla liikuttaessa Ala-Okeroisten tiellä lännestä itään, sekä Männistön rinteeltä avautuvassa suurmaisemassa. Rälssinkallioiden koillis, itä ja kaakkoisrinteillä on reilu suojapuustovyöhyke, joka toimii näkymäesteenä kaukomaisemassa koilliseen ja itään päin. Samoin länsi ja lounaispuolella on runsas puustovyöhyke joka nykyisellään estää täyttömäen maisemalliset vaikutukset kyseisiin ilmansuuntiin. ” Eli T-1(50)-aluetta ei voi sijoittaa kehätien varteen, koska Okeroisten kulttuurimaisema muuttuisi ja olisi näin MRL:n vastainen.

Yleiskaavan selvityksessä Lahden kulttuurimaisemat sanotaan: Ylä-Okeroisten kulttuurimaisema on maakunnallisesti arvokas rakennetun ympäristön kokonaisuus. Ylä-Okeroisten ja Ala-Okeroisten kulttuurimaisemat ovat maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta.

Yleiskaavan selvityksessä: Esiselvitys arkeologisista selvitystarpeista Lahden kaupungin alueella 2024 todetaan: ”A2. Rälssi–Okeroinen

Aluekuvaus: Laaja alue jakaantuu kahteen osaan siten, että Lahden eteläisen ohikulkutien eteläpuolinen alue on kallioista ja suureksi osaksi metsämaata, jossa on yksittäisiä peltolohkoja. Luhdanjoen rannoilta tunnetaan useita esihistoriallisia asuinpaikkoja. Paikallisen muistitiedon mukaan Rälssinkallioiden eteläpuolelta tunnetaan lisäksi historiallisen ajan kivirakenteita. Ohikulkutien pohjoispuolella on laajoja peltoaukeita, joita Porvoojoen latvat ja laskuoja halkovat. Pohjoisempi alue rajautuu Lahden ja Hollolan välisen kuntarajan sekä Ala-Okeroistentien väliin. Peltoaukeilta tunnetaan kaksi rautakauden irtolöytöä ja kaksi kivikautista asuinpaikkaa. Ala- ja Ylä-Okeroisten historiallisen aja kylätontit sekä Vähäjoen myllyn paikka sijoittuvat kuntarajan molemmin puolin. Okeroisissa tehtiin 2000-luvun alussa arkeologisia koekavauksia sekä inventointeja (Adel & Lahelma 2002; Takala & Malinen 2002). Kylätonttien rajaukset perustuvat historialliseen aineistoon (Tikkala et al. 2012). Lahden lainvoimaisessa yleiskaavassa 2030 eteläisemmälle alueelle on merkitty laaja maaja metsätalousalue (M-2) sekä retkeily- ja ulkoilalueeksi varattu kokonaisuus (VR-2). Luhdanjoen varrella on kookas luonnonsuojelualue (SL-19). Pohjoisempaa aluetta hallitsee maisemallisesti arvokas peltoalue (MA-1), maa- ja metsätalousalue (M-1) sekä lähivirkistysalue (VL-21). Näiden lisäksi pieniä kylämäisiä alueita (AT-1) sijoittuu peltujen reunamille.

Vuoden 2035 yleiskaavaehdotuksen maankäytön suunnitelma on yhdenmukainen vuoden 2030 suunnitelman kanssa. Kiertotalousalueille 16 ja 17 on tehty varaukset alueen sisään. Arvio ja perustelut: Rälssin–Okeroisen aluekokonaisuutta ei ole Luhdanjoen rantoja sekä Ala-Okeroisen tutkimuksia lukuun ottamatta inventoitu koskaan. Alueella on runsaasti rakentamatonta, lähes koskematonta maastoa ja siten erinomainen edellytys muinaisjäännösten säilyvyydelle. Luhdanjoen rinnemaasto on erittäin potentiaalista esihistoriallisen ajan muinaisjäännösten esiintymisaluetta ja metsämaat historiallisen ajan muinaisjäännösten esiintymisaluetta, mihin tarkentamaton muistitietokin viittaa. Okeroisten peltojen esihistorialliset irtolöydöt viittaavat kiinteisiin muinaisjäännöksiin, joita ei ole vielä paikannettu. Näiden seikkojen vuoksi alueen inventointi on perusteltua, mikäli alueelle suunnitellaan nykyisestä maankäytöstä poikkeavaa toimintaa.”

Tälläkin perusteella Rälssin alue tulee pitää V-alueena ja Helsingintien T-alue poistaa, kunnes kaikki selvitykset ja inventoinnit on tehty.

Yleiskaavaan on teetetty luontoselvityksiä ja samaan aikaan tehtävään Helsingintien elinkeinoalueen asemakaavaan ollaan tehty myös luontoselvityksiä. Esimerkiksi tässä Helsingintien luontoselvityksessä on alueella tavattu useita uhanalaisia lajeja (metso, pyy, ruisräikkä, viherpeippo, eri lepakkolajit) ja alueelle tehdään lisäselvityksiä esimerkiksi lahojaviosammaleen esiintymisen takia. Alueella on myös liito-oravan kolopuita. Alueella on uhanalaisia lehtoja ja kankaita. Näitä selvityksiä ei huomioida tässä yleiskaavoituksessa ollenkaan. Jos Lahti on ennen järjestelmällisesti tuhonnut Rälssin ja ympäristön luontoa, nykypäivänä se ei ole enää hyväksyttävää. Kaikki selvitykset tulee huomioida kartoissa ja ohjeissa, eikä niitä voi vain tehdä siksi että ne pitää tehdä. Joten Helsingintien varsi ei ole ollenkaan sopiva T-alueeksi löytyneiden luontoarvojen takia.

Luontoselvitys 14.8.2018 (Albus luontopalvelut): ”Luontotyyppien, uhanalaisen kasvillisuuden ja liito-oravan kartoitukset Lahden Rälssinkallioiden kaavalaajennusalueella 2018- selvityksestä poimintoja: ”Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit Maastoinventoinnissa löydettiin uhanalaisia [luokat erittäin uhanalainen (EN) ja vaarantunut (VU)] sekä silmälläpidettäviä (NT) luontotyyppisiä (ks. luettelo alla). Tarkka rajanveto eri tyyppien välille on vaikeaa, sillä ne muodostavat usein mosaiikkimaisia kasvustoja/yhteisöjä, jotka vaihtuvat vähitellen toisikseen (Raunio ym. 2008). Luontotyyppien sijainti on esitetty kuvissa 3 ja 4. Suluissa annetaan luontotyypin uhanalaisuusluokka valtakunnallisesti ja alueellisesti (Etelä-Suomi). - Karut varjoiset kalliojyrkänteet (NT/NT) (Kuva 5) - Lehtokorvet (saniaislehtokorpi-saniaiskorpi) (VU/EN) (Kuva 6) - Metsäkortekorpi (EN/EN) (Kuva 7) - Tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU/VU) (Kuva 8) - Kosteat keskiravinteiset lehdot (NT/NT) - Keski-ikäiset ja vanhat kuusivaltaiset lehtomaiset kankaat (NT/NT) - Keski-ikäiset kuusivaltaiset tuoreet kankaat (NT/NT).”

”Kesäkuun maastokäynnillä uhanalaisesta lajistosta tavattiin lintulajit, huuhkaja (*Bubo bubo*, EN) ja mehiläishaukka (*Pernis apivorus*, EN) (ks. Tiainen ym. 2016). Huuhkajasta havaittiin merkkeinä höyheniä, oksennuspalloja sekä runsaasti ulosteita Rälssinkallioiden länsipuoleiselta jyrkänteeltä (Kuvat 3–4), mikä mahdollisesti viittaa pesintään alueella. Selviä merkkejä poikaspesästä ei löydetty, mutta kalliot ovat selvästi käytössä vakituisena oleskelupaikkana. Mehiläishaukkapari havaittiin Reunalan tilan yllä (Kuvat 3–4) esittämässä lajille tyypillisesti reviiirin yllä tapahtuvaa soidinlentoa. Pari havaittiin uudestaan myöhemmin lentämässä Ala-Okeroisen metsää kohti. Alueella on sopivaa pesimähabitaattia lajille ja parilla oli selvästi reviiiri alueella. Luontotyyppikartoituksen yhteydessä ei kuitenkaan löydetty merkkejä pesästä selvitysalueen sisäpuolelta.”

”Kesäkuun maastokäynnillä havaittiin Suomen kansainvälisistä vastuulajeista huuhkaja (*Bubo bubo*, ks. Uhanalaiset lajit) sekä pohjantikka (*Picoides tridactylus*). Lajit havaittiin Rälssinkallioiden länsi-puoleisella jyrkänteellä (Kuvat 3–4). Pohjantikalla oli rinteenalusmetsikössä kuusikelossa poikaspesä. Huomionarvoisena havaintona alueella pesii Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin lukeutuva pohjantikka sekä mahdollisesti lisäksi erittäin uhanalainen huuhkaja (varmistetut suorat pesimähavainnot puuttuvat). Joka tapauksessa alue on huuhkajan vakituisessa käytössä.

Selvitysalueen pohjoisosassa ei ole metsälainmukaisia luontotyyppisiä, mutta siellä esiintyy uhanalaisuusluokaltaan silmälläpidettäviä ja vaarantuneita (tuoreet keskiravinteiset lehdot) metsäluontotyyppilaikkuja.

Mehiläishaukan ja huuhkajan esiintymisen ja reviiirien lisäselvitystä suositellaan kahdella viimeksi käsitellyllä alueella ennen kaavasuunnitelman hyväksymistä.”

Jos luontoselvityksessä Rälssin alueelta löytyi pesimälinnustoon lukeutuva EU:n ns. lintudirektiivin [2009/147/EY, 4. artikla (ns. Natura-lajit)] mainitsema pohjantikka, sekä huuhkajan reviiiristä että mehiläishaukka ja Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys (PHLY) otti kantaa Rälssin asemakaavan yhteydessä ja heidän lausunnossaan todetaan, että Rälssin alue on tärkeä pesimälinnusto-alue. Tästä kannanotosta selviää, että Rälssin alueella on mm. pohjaantikkaa, palokärkeä, mehiläishaukaa, huuhkajaa, käpytikkaa. PHLY suosittelee, että alueella tehdään pesimälinnustaselvitys: ”Pesimälinnustonselvityksen tulisi kattaa mielellään koko lajisto, mutta minimissään uhanalaiset ja Lintudirektiivin I-liitteen lajit sekä lajit jotka on mainittu Lahden II Lintuatlaksen huomionarvoisena lajistona tai vanhan metsän lajeina. Lisäksi selvityksessä tulisi erityisesti panostaan huuhkajan ja mehiläishaukan etsimiseen, koska ”perustasoisessa” pesimälinnustokartoituksessa lajit saattavat jäädä havaitsematta – huuhkaja aikaisen soittimensa ja mehiläishaukka myöhäisen soittimensä – vuoksi. Molemmat lajit ovat uudessa uhanalaisuusluokituksessa luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) lajeiksi. Selvitysalueen tulisi olla kaava-aluetta laajempi, jotta mahdollisesti lähellä kaava-aluetta olevien lintureviirien olemassa olo tunnistetaan ja hankkeen vaikutukset niihin voidaan arvioida ja pesäpaikat ottaa huomioon suunnittelussa, metsänkäytössä ja suojelussa vaikka itse pesäpaikat sijaitsisivat kaava-alueen ulkopuolella.”

Näitä aikaisempia luontoselvityksiä ja Päijät-Hämeen lintutieteellisen yhdistyksen lausuntoa ei ole mitenkään huomioitu yleiskaavassa eikä Lahti ole teettänyt Rälssin alueelta pesimälinnustonselvitystä. Samoin lepakkonselvitystä ei ole Rälssin alueella teetetty vaikka tieto on alueella olevista lepakoista. Eikö näitä selvityksiä uskalleta tehdä kun tiedetään alueen luontoarvot?

Koska luonnonsuojelulaki (6. luku) rauhoittaa kaikki linnut ja nisäkkäät, jotka eivät kuulu riistaeläimiin tai rauhoittamattomiin eläimiin. Lain 39§: Kiellettyä on rauhoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla. Katsomme, että yleiskaava Rälssin ja Helsingintien elinkeinöelämän alueella tulee tahallisesti häiritsemään rauhoitettuja eläinlajeja (mm. huuhkaja, mehiläishaukka, liito-orava, palokärki, pohjanlepakko, ym.).

Lahden virkistysalueverkostokartassa koko Rälssin alue on merkitty ulkoilu- ja retkeilyalueeksi ja siinä sanotaan että Rälssi- Jokimaa on merkittävä metsäalue. Alue on merkitty karttaan aivan kehätien viereen asti. Lahden ekologinen verkosto- selvityksessä Rälssin alue on merkitty, juuri siinä kohtaan mihin elinkeinoelämänaluetta ollaan kaavoittamassa luonnon monimuotoisuudelle tärkeäksi metsäalueeksi ja Rälssistä Kukonkosken alueelle on merkitty paikallinen yhteys. Nämä yleiskaavan selvitykset tukevat itsessään sitä, että Rälssin alue on tutkittu olevan merkittävä metsä-alue, ulkoilu- ja retkeilyalue, merkittävä pesimälinnustoalue ja paikallinen ekologinen verkosto kulkee Rälssin alueelta Kukonkosken alueelle. Ei Lahti voi mennä muuttamaan jo olemassa olevaa, tärkeää paikallista yhteyttä toiseen paikkaan uuden yleiskaavan suunnitelmassa. Lahti on tuhonnut jo liian monta luontokohdetta. Asenne ei voi olla se, että kiertotalouden nimessä tuhotaan luonto välittämättä luonnonsuojelulaista tai lähialueen asukkaista.

Yleiskaava ei noudata MRL:n 39§:ä, koska mahdollisuus liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja vesihuollon järjestäminen tarkoituksenmukaisesti ympäristön, luonnonvarojen tai talouden kannalta kestävällä tavalla ei toteudu. Esim. Lahti-Aqua Oy otti edellisen yleiskaavan luonnosvaiheessa kantaa ja siinä todettiin: ”Vaihtoehto 1 on vesihuollon toteuttamisen kannalta kustannustehokkaampi. VE 2:ssa joudutaan investoimaan merkittävästi uusiin pitkiin runkolinjoihin=> suositus VE1.” Tämä VE1 sijoittui ainoastaan Alaokeroistentien varteen,(kuten maakuntakaavassakin T-alue on) ja VE2 on yleiskaavaan valittu kehätien viereinen elinkeinoelämänalue. Nyt yleiskaavan lausunnoista ei löytynyt ollenkaan Lahti Aqua Oy:n ja Lahti-energia Oy:n lausuntoja.

Aiemman yleiskaavan kuvauksissa ja suunnitteluohjeissa Rälssin kohdalla todetaan: Alue pidetään maisemalliset arvot turvaavassa käytössä. (Maisema tuhattu täysin läjityksestä ja louhinnasta johtuen). Alueella ei saa suorittaa yli hehtaarin suuruisia avohakkuuta ilman MRL 128§:n mukaista maisematyölupaa. (Rälssin maankaatopaikan vierestä on kaadettu metsää isosti.) Peltoa ei saa metsittää ilman maisemallisten vaikutusten arviointia. Maa- ja metsätalousalueilla tulee vaalia maiseman ja luonnonympäristön ominaispiirteitä. Arvokkaiden luontokohteiden läheisyyteen suunniteltaessa ja rakennettaessa vaalitaan luonnon monimuotoisuutta. Maiseman ja luonnonympäristön ominaispiirteitä vaalitaan, jotta luonnon

monimuotoisuus ja alueen erityisasema ekosysteemipalveluita tuottavana laajana viheralueena säilyvät. Alueella on voimassa MRL 128§:n mukainen toimenpiderajoitus ja MRL 43.2§:n mukainen rakentamisrajoitus. Rälssin alueen suunnittelumääräyksissä todettiin: VR-2 Rälssin ja Tuomenojan retkeily- ja ulkoilualue on osa Lahden kaupunkirakennetta kiertävää retkeily- ja ulkoilualueiden verkostoa. Alueella on arvokkaita luontokohteita (luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja eliölajeja LUMO –luokat 1,2.) Suunnitteluohje: Arvokkaiden luontokohteiden läheisyyteen suunniteltaessa ja rakennettaessa vaalitaan luonnon monimuotoisuutta. Edellisessä kaavassa Lahti vielä määräsi näin, mutta nyt alueelle sallittaisiin läjitys ja kiertotalousalue. Nykypäivänä luontoa pitää suojella painokkaammin, ei niin kuin Lahti on tekemässä eli heikentämässä ohjeitaan ja luonnonsuojelua.

Lahden viheralueohjelmassa on Rälssin alueella merkinnät: arvokas luontokohde, merkittävä pesimälinnustoalue, merkittävä liito-oravan elinympäristö, virkistysalue. Samaisessa viheralueohjelmassa todetaan ” Suomi on allekirjoittanut YK:n Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen, joka velvoittaa valtioita kartoittamaan ja säilyttämään alueelleen ominaiset luonnon piirteet. Lahti on itse kirjannut, että Rälssin- ja Tuomenojan retkeily- ja ulkoilualueen maiseman ja luonnonympäristön ominaispiirteitä vaalitaan, jotta luonnon monimuotoisuus ja alueen erityisasema ekosysteemipalveluja tuottavana laajana viheralueena säilyvät. Nyt kaikki luontoarvot ja aikaisemmat suunnittelumääräykset ollaan heittämässä kiertotalouden romukoppaan. Lahti ei kehätien suunnittelussa ja selvityksissä tuonut julki, että se on suunnittelemassa Rälssiin kiertotalouden aluetta, joka tuhoaa alleen metsä, luontoarvot, hävittää kulttuurimaiseman ja vähät välittää arkeologiasta tai selvityksistä mitkä alueelle on tehty. Uusimmat suunnittelumääräykset eivät voi olla aikaisempia heikompia.

Yleiskaavan selvityksessä todetaan että ”luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeinä alueina esitetään Lahdessa aikaisemmin kartoitetut ja tiedossa olevat luonnon arvokohteet (LUMO-kohteet). Luontotyyppiselvityksen kanssa päällekkäiset LUMO-kohteet on karsittu, ellei kohde sisällä erityisiä lajistotietoja. Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeistä alueista viherrakennekartalla 3 esitetään pistemäisellä kohdemerkinnällä alle kahden hehtaarin suuruiset kohteet ja yli kahden hehtaarin kokoiset alueet esitetään viivarajauksena. Kahdenkin hehtaarin kokoiset kohteet ovat yleiskaavakartalla pieniä alueita. Esitystekniikan vuoksi luontotyyppien kuviorajauksia ja LUMO-kohteiden rajauksia on yleispiirteistetty kaavakartalle. Vierekkäisiä kuviorajauksia on yhdistetty toisiinsa, kuviorajaukset on piirretty jatkumaan teiden ylitse ja pinta-alaltaan pieniä kuviorajauksen sisällä olevia alueita on otettu mukaan rajaukseen.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet on numeroitu indeksikarttaan. Indeksikartat ja kohdeluettelot ovat tämän selostuksen liitteenä. Luontotyyppiselvityksen kuvat ja LUMO-kohteet tarkkoine rajauksineen on kaikkien suunnittelijoiden saatavilla kaupungin sisäisessä paikkatietojärjestelmässä antaen yleiskaavakarttaa tarkempaa luontotietoa kohteista. ” Kaikki aikaisemminkin selvitettyt ja tiedossa olevat lumo-kohteet tulee lisätä karttaan ja kaikki kohteet tulee näkyä niin että myös lahtelaiset ne näkevät eikä vain suunnittelijat. Karttaan merkittävät luontokohteet merkitään selvästi lumo-tunnuksella, kuten vanhassa kartassa oli. Samoin kaikki kohdeluettelon ja aikaisemmin selvitettyt luontotyyppit ja lumoalueet tulee merkitä suunnitteluohjeisiin. Edellisessä yleiskaavassa esitystapa oli selkeämpi ja parempi. Aivan kuin nyt ei haluttaisi oikein mitään tärkeitä luontokohtaita tulla julkisesti näkyvin, vaan ne piilotetaan niin että niitä on vaikea selvittää. Merkintä arvokkaat luontokohteet ei tuo niin painokkaasti huomion tärkeisiin kohteisiin kuten LUMO-merkintä. Viherrakennekartan viheryhteys ei vastaa selvitystä, joten viheryhteys Kukonkoskelta Rälssin tulee lisätä karttaan.

Lahden yleiskaavassa ei huomioida ympäristöministeriön 6.2.2017 päivättyä kirjettä ”Liito-orava huomioon ottaminen kaavoituksessa”. Ministeriön mukaan: ”Sellaisten alueiden kaavoitusta, joilla etukäteen tiedetään olevan liito-oravan elinalueita, voidaan usein pitää maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamalla tavalla erityisen merkittävänä luonnonarvojen kannalta (MRL 6 § 2mom.) Liito-orava-alueiden toiminnallisuus pitää turvata säästämällä suojaavaa puustoa, ruokapuita sekä tarvittavat kulkuyhteydet. Rälssi maankaatopaikan ympäristö todettu olevan ympäriinsä soveliasta liito-oravan elinympäristöksi ja mahdollinen kulkuyhteys Kukonkosken alueelle on juuri kehätien vieressä elinkeinoelämän alueeksi kaavavoitetulla alueella. Lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämisen ja heikentämiskielon tarkoitus on turvata lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ekologinen toiminnallisuus. Hävittämiseen voidaan rinnastaa myös tilanne, jossa kulkuyhteydet lisääntymis- ja levähdyspaikoille tuhoetaan. Taajama-alueilla liito-oravien

tarvitsemia kulkuyhteyksiä on usein rajallisesta ja niiden säilymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.” Kukonkosken ja Pippon liito-orava-alueita heikennettiin poikkeusluvalla, joten nyt täytyy turvata kulkuyhteys alueiden (Kukonkoski ja Rälssi) välillä. On myös oleellista että kaavoitukseen ryhdyttäessä tunnustetaan sellaiset alueet, joilla voi olla merkitystä liito-oravan esiintymisen kannalta. Alueilla on tehty useita liito-oravaselvityksiä. Ja kehätien rakentamisen yhteydessä Kukonkosken liito-orava-alueelle tehtiin tolpat, jotta tien ylitys liito-oravailta onnistuu. Tämä Kukonkosken arvokas luontoalue on yhteydessä Rälssin alueeseen myös Lahden ekologinen verkosto- karttaan (kuvio 23) merkittynä.

Yleiskaavan liitteenä olevan Lahden ekologinen verkosto selvityksessä on myös huomioitu liito-oravien huomioonottaminen maankäytön suunnittelussa:

”7.4 Liito-oravien huomioiminen maankäytön suunnittelussa Liito-oravalla on muista suomalaisista nisäkkäistä poiketen kyky liikkua liitämällä etu- ja takajalkojen välissä olevien liitopojmien avulla 20-30 metrin pituisen matkan, se voi liittää jopa 50 metriä leveän aukean yli. Liitomatkan pituus riippuu lähtökorkeudesta ja maanpinnan kaltevuudesta; mitä korkeammasta puusta liito-orava pääsee ponnistamaan, sitä pidemmälle liito kantaa. Liito-orava ei kulje mielellään maata pitkin. (Hanski 2016, 31-33.) Toimiva ja kestävä yhdysverkko elinympäristöjen ja osapopulaatioiden välillä on tärkeä osatekijä, joka turvaa liito-oravakannan säilymisen elinvoimaisena. Yhteyksien merkitys korostuu elinympäristölaikkujen pienentyessä, erityisesti rakennettujen alueiden ja liikenneväylien pirstomassa taajamassa. Kulkuyhteyksiin tulee kiinnittää huomiota, etteivät liito-oraville sopivat reitit katkea. (Kekki 2016, 32-33). Liito-oravalle sopivilta lisääntymis- ja levähdyspaikoilta vaaditaan myös, että ne ovat yhteydessä muihin sopiviin metsiin ja lisääntymispaikkoihin. Yhdistävinä alueina voi olla paitsi varttunut metsä, myös nuoret metsät ja riittävästi puita kasvavat puutarhat ja puusti-kot. Tämä mahdollistaa sekä lisääntymispaikan uudelleen asuttamisen sen tyhjennyttyä että yksilöiden liikkumisen paikkojen välillä. (Hanski 2016, 84.) Ydinalueiden välillä tulisi olla vähintään kaksi toimivaa yhteyttä, mikäli ydinalueiden välinen ympäristö ei koostu yhtäjaksoisesta metsäalueesta. Yhteyksien tulee olla myös pitkällä aikavälillä säilyviä. Hyvän yhteyden tavoitteellinen leveys on 20–50 metriä tai enemmän. Aukkokohdissa puiden välinen etäisyys saa olla korkeintaan 20 metriä. Puuriveistä ja -ryhmistä muodostuvat yhteydet toimivat pääasiassa tukevinä yhteyksinä, mutta ne voi-vat muodostaa myös ainoat yhteydet esimerkiksi alueilla, jossa yhteydet ovat jo muutenkin katkonaiset eivätkä täytä hyvän yhteyden määritelmää. Puurivien ja ryhmien muodostamia käytävämäisiä yhteyksiä pitää aina olla useampi. Elinpiirien väliset yhteydet voivat olla pitkiä. Tämän takia yli 750 metrin pituisien yhteyksien varrelle tulisi säästää tai kehittää pienialaisia metsiköitä välietapeiksi. Merkittävien esteiden, kuten leveiden liikenne-väylien ylittämistä tulee helpottaa säilyttämällä puustoa sekä istuttamalla ylityksen mahdollistamaa puustoa. (Erävuori ym, 2019, 66.)

.Liito-oravaselvityksen mukaan olisi suositeltavaa harkita LUMO-rajauksen suurentamista niissä kohteissa, jotka vain osittain kattavat liito-oravareviirin. Myös uusien LUMO-alueiden muodostamista voisi harkita elinympäristöltään parhailla liito-oravapaikoilla, joista monet ovat lajistoltaan monipuolisia ja lajityypiltään edustavia. Liito-oravan elinalueiden suojelu hyödyttää luontoa yleensäkin, kun säilytetään elinympäristöä myös muun vanhan metsän lajiston tarpeisiin. (Kekki 2016, 31, 33.) Lahdessa on useita kriittisiä kohtia, joissa kulkuyhteydet ovat riskialttiita tai kokonaan poikki. Liito-oravan elinympäristö- ja liikkumisvaatimukset tulee huomioida alueilla, jossa laji esiintyy. Liito-oravan elinpiirit ja kulkuyhteydet on luontevaa yhdistää osaksi ekologista verkostoa. Asemakaavoituksessa tulee tarkastella suunnittelualuetta laajempaa kokonaisuutta, jotta tarvittavat yhteydet voidaan ottaa huomioon. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat tulee säilyttää metsäisinä sekä on huolehdittava, etteivät liikkumisyhteydet näille paikoille katkea.” Lahti on siis itsekin selvityksessään todennut, että on ” Liito-oravan elinympäristö- ja liikkumisvaatimukset tulee huomioida alueilla, jossa laji esiintyy. Liito-oravan elinpiirit ja kulkuyhteydet on luontevaa yhdistää osaksi ekologista verkostoa.” Joten tämänkin selvityksen mukaan T-1(50)-alue virkistysalueelle ei ole mahdollista kaavoittaa. Ja koska Helsingintien teollisuusalueella on luontoselvityksen mukaan useita tärkeitä luontokohteita, jäisi teollisuusalue pirstaleiseksi ja pienialaiseksi, joten se voidaan poistaa löytyneiden luontoarvojen takia kokonaan teollisuusalueesta ja muuttaa V-alueeksi tukemaan tulevaa luonnonsuojelualuetta.

Yleiskaavan uusimmassa Lahden liito-oravakartoitus 2023 todetaan, että aikaisempaan kulkuyhteysaineistoon verrattuna (Kekki, 2016) voidaan huomata, että jo alle 10 vuoden aikana yhteyksiä on kaventunut ja katkennut. Jotkut yhteydet ovat toki myös vahvistuneet, puuston kasvun myötä. Kulkuyhteydet ovat lajille elintärkeitä ja niiden heikentymiset ja katkeamiset voivat olla osasyynä kannan

vähentymiseen. Pahimmallaan yhteyksien katkeaminen eristää muuten sopivia elinympäristöjä ja laji ei pääse enää asuttamaan niitä. Lahdessa on suositeltavaa varmistaa nyt todettujen yleiskaavatasoisten yhteyksien säilyminen ja vahvistaa heikoiksi luokiteltuja yhteyksiä. Tässä vaiheessa kaavoitusta suositellaan tunnistettujen ja rajattujen ydinalueiden ja elinalueiden sekä niiden välittömässä läheisyydessä olevien lajille soveltuvien elinympäristöjen rajaamista pois rakentamiselta sekä hakkuilta ja selvityksessä soveltuneiksi arvioitujen kulkureittien säilyttämistä puustoisina. Eli Lahden tulee poistaa yleiskaavan T-1 (50) aluumerkintä kokonaan, jotta se noudattaa annettua suositusta ja ministeriön ohjetta.

Valtioneuvoston päätöksessä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017 on kohdan 3.4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat, erityistavoitteena on muun muassa, että edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä sekä huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkostojen jatkuvuudesta. Lahti toteaa itsekkin selostuksessa, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ohjaavat suunnittelua. Eli Rälssiin ja Helsingintien teollisuusalueelle ei voida läjittää mitään milloinkaan luontoarvojen takia eikä valtioneuvoston päätöksen perusteella. Muuten luonto-, kulttuuri- ja luonnonmonimuotoisuus tuhoutuisivat. Myös yleiskaavan selvityksestä selviää, että Rälssin teollisuusalueen vaikutus luontoon, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön, maa- ja kallioperään, veteen ilmaan ja ilmastoon, ihmisten elinoloihin, ympäristöön ja virkeyteen on kohtalainen, merkitty tutkimuksessa punaisella värillä. Muiden tutkittujen alueiden vaikutus ei ole niin huono. Tulevaisuuden vetovoima-analyysin kartan mukaan ei koko Rälssin aluetta ole merkitty eikä selvitetty. Eli se vaan on haluttu pakottaa karttaan, välittämättä luonto- tai mistään muustakaan arvoista mitään.

Yleiskaavan kiertotalousselvityksessä on Rälssin alue ja Helsingintiea alue merkitty oranssilla. Oranssilla esitetty alueet, joista on tarkastettava alueen raja- ja häiriintyvään kohteeseen, maaperän laatu tai pohjavesiolosuhteet. Etäisyys LUMO-kohteeseen Rälssin kohdalla 8 m ja Helsingintieltä 0 m. Tässä samassa selvityksessä elinkeinoelämän kriteereissä Rälssi on ympäristökriteereissä saanut arvosanan punasella -1. Selvityksessä ei myöskään ole nostettu alueiden arvioinnissa ja nostoissa Rälssiä esille tai listalle. Selvityksen kohdassa: ”Pilaantuneiden maa-alueiden selvitystarve: • MATTI-rekisterikohteita tunnistettiin 368 kpl Lahden alueella. ”SAA” kaavamerkintä kaavamääräyksineen merkitään lähtökohtaisesti kaavaan alueille, joissa ”alueen toiminnasta johtuen voi olla pilaantunutta maa-ainesta”. Kaavamääräyksessä voidaan mainita esim., että ”suunniteltaessa alueelle rakentamista, tulee maaperän pilaantuneisuus selvittää ja tarvittaessa kunnostaa”. Edellä mainittu tarkastelu ja kaavoituksen yhdenvertaisuusperiaate huomioiden esitämme, että Saa-merkintä asetetaan alueille, joilla on ympäristöhallinnon MATTI-rekisterissä olevia kohteita. ” Yleiskaavaan ja karttoihin pitää lisätä Matti-kohteet edellä mainitulla tavalla yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti.

Jo aikanaan YVA:n mukaan ”toimintaa ei liity merkittävää ympäristöriskiä” ja ”suurin riski on liikenteestä”. Tapahtumat ovat osoittaneet, ettei näin ole ollut. Suurin riski ei ole ollut liikenne, vaan maankaatopaikan laajentaminen. YVA:ssa on maininta että ”etenkin suojametsäalueen säilyttäminen on tärkeää” ja ” Myös maisemoinnin aloittaminen heti osa-alueiden täytyttyä on tärkeää.” Näistä esimerkeistä ei ole noudatettu kumpaakaan. Suoja-alueelta kaadettiin puustoa. Ja täyttöä tehtiin yli ympäristöluvan määräyksen. Osa-alueet ovat täytyneet ja maisemointia ei ole aloitettu. Asemakaavan ja ympäristöluvan mukainen täyttökorkeus on ylitetty, mutta asemakaava muutettiin vastaamaan tilannetta. Rälssin maankaatopaikan laajennuksissa ollaan hävitettiin lumo-alueita. Nyt Rälssi on myös päässyt pilaantuneiden maiden kartalle, vaikka alueelle ei ole saanut tuoda pilaantuneista maita. Lahti tietää asiasta, mutta ei vaadi vastuuseen ketään eikä itse ole valmis korjaamaan aiheuttaneitaan tuhoja.

Ala- Okeroisiin on esitetty elinkeinoelämän alueen sijoittamista virkistysalueelle kehätien varteen. Tähän saisi jopa läjittää maata. Vaikka kaavaa laitettaisiin minkälaiset määräykset hyvänsä, ei Lahti niitä noudata tai valvo niitä noudatettavan. Joten maakuntakaavan mukainen virkistysalue pitää palauttaa koko Rälssin alueelle. Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon mm. luonnonarvojen vaaliminen.

Ympäristöministeriön mukaan luonnonarvojen kannalta kaavoituksen yleiseksi tavoitteeksi on määritelty luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilyminen. Luonnonsuojelulaki on velvoittavampi

kuin MRL. Yleiskaava ei edistä luonnonmonimuotoisuuden edistämistävoitteita. Yleiskaavaan ei ole merkitty kaikkia LUMO-alueita eikä niitä ole yleiskaavan selostuksessa, vaikka MRL:n 40§:n mukaan kaava esitetään kartalla ja kaavamerkinnot ja määräykset tulee esittää. Ympäristöministeriö 31.3.2000 asetuksen maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöissä on oma merkintä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.) Yleiskaavan viherrakennekartasta puuttuu Lumokohteita. Vai onko esimerkiksi Rälssin pohjoispuolen puoleinen LUMO-alue tuhouttu? Ja jos teollisuusalueita kaavoitetaan Jokimaan alueelle, on täysin kohtuutonta asukkaille, että liikennemäärät kolminkertaistuvat eli kasvavat 200%. Jokimaan läjitysalueet pitää poistaa, T-alueen aluerajaus palauttaa noudattamaan maakuntakaavaa ja luontoarvot merkittävä selvemmin kartoille.

Lahdessa 30.6.2024 Jokimaan omakotiyhdistys ry:n puolesta

Subject: Lahden suunta -työ 2021-2025
Sent: 30.6.2024, 9.10.33
From: [REDACTED]
To: Kirjaamo_Lahti
Attachments: [Saunalta.jpeg](#)

[REDACTED]

Muistutus 30.6.2024

Asianumero 8726/2021.

Koiskala-Tiiranmäen kaavan yksi asuinalueista on suunniteltu meidän, yksityisomistuksessa olevalle metsä- ja maatalous alueelle. Toivon että kaavoituksessa olisi otettu ja otettaisiin huomioon yksityismaiden omistajat ja heidät pidettäisiin myös ajan tasalla kaavan vaiheista. Toivottavaa olisi, että Lahden kaupunki panostaisi enemmän informaation jakamiseen suoraan yksityishenkilöille, joita kaava koskee. Itse olen saanut vain kerran viestin kaupungilta `henkilökohtaisen muistutuksen jos kuulutukset ovat jääneet huomaamatta`, kaavarunko oli hyväksytty huhtikuun lopulla ja viestin saatua muistutuksen teolle oli aikaa vain viikko.

Kaava on jo nyt aiheuttanut meille tulonmenetyksiä. Kaavasuunnitelmassa tilamme metsät ja pellot on merkitty lähivirkistysalueeksi. Tarvitsemme maisematyöluvan metsän hakkuulle ja tämänhetkisen tiedon perusteella saamme kaataa metsää vain kaupungin asettamilla ehdoilla vaikkakin puustossa esiintyy kirjanpainajaa ja osa metsästä huonokuntoista ja kitukasvuista. Miksi yksityisomistajia ei informoitu jo kaavan suunnitteluvaiheessa mitä vaikutuksia sillä on mautilojen tulevaisuuden toimintaan? Kuvassa aukeava maisema pihaltamme, saunan nurkalta - tuntuu pahalta ja erittäin vaikea kuvitella että saunamme takaa kulkisi leveä asfalttitie, metsän reunaan nousisi asuinalue. Koiskala-Tiiranmäki kaavalla on suuri negatiivinen vaikutus alueen kasvillisuuteen sekä eläimistöön, se tuhoaisi niiden asuin- ja pesimäalueet. Kaava myös tuhoaisi maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen ja paikallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön!

Ystävällisin terveisin,

Palaute

Hanke Lahden suunta -työn ehdotus**Tila** **Vastaanotettu** Kunta - Tuntematon ▼**Toimipiste** ▼**Selitys**[Muokkaa](#)[selitystä](#)**Teemat**[Kätke](#)[teemojen](#)

Henkilö Paikka

[visualisointi](#)

Yleiskaavaehdotusta oli mielenkiintoista yrittää tutkia, mutta suuren aineiston takia jäi epäselväksi, mikä on kaikista tärkein palautteenanto kohde, ilmeisesti pääkartta.

Kun lahtelaisena asukkaana tietää muutamat seudut, niin ihmetystä herättää mm. että jotkut kauniit maisemat on omituisesti rajattu niin, että se nyt onse, mikä on sattunut jäämään sen jälkeen, kun kaikki rakentamisen mahdolliset lämpäreet on siitä sillä kertaa erotettu.

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) määrittää, mitä kaavoituksessa tulee ottaa huomioon, se ei laita eri alueita tärkeysjärjestykseen. Sen takia esim. maisema- ja kulttuurihistoriallisia kohteita tulisi inventoida ja arvioida kokonaisuuksina. Esim. **Porvoonjoen** kauniita varsimaisemia mm. Okeroisissa ei ole rajattu pääkarttaan kokonaisina näkyvinä alueina, eikä ole mainittu sanallakaan, että ne ovat jopa **Porvoonjoen** kansallismaisemia eli **Suomen** ensimmäisiä asuttuja alueita.

Okeroisten tavoin myös ns. **Hennalan** vanha historiallinen varuskunta-alue kokonaisuudessaan on alkujaan ja sotahistoriallisella toiminnollaan kuulunut kulttuurihistorian lisäksi oleellisesti **Porvoonjoen** laaksomaisemaan, mutta yleiskaavassa ei enää erotu tätä historiallista kokonaisuutta. **Hennala** on myös Okeroisten tavoin **Lahden** asutushistoriassa niitä ensimmäisiä paikkoja, josta lappalaiset ym. kiipesivät **Porvoonjoelta** **Salpausselälle** ja edelleen **Päijännettä** pitkin pohjoiseen (kertoo 1800-luvun ns. Kuninkaankartta).

Edellämainitut tulee paremmin kokonaisuuksina esittää yleiskaavassa.

Saapunut 30.6.2024 23:44**Liite** Ei liitteitä[Lisää uusi liite](#)**Asiatunnus****Palautteen luonne**

0 - Tuntematon ▼

Kiireellisyys

Normaali ▼ Määräpäivä 1.7.2024

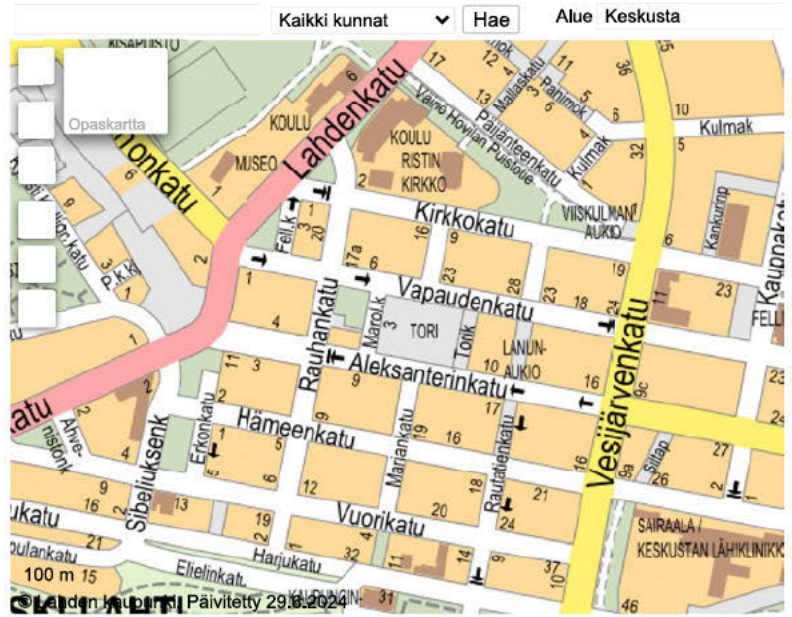
Lisäluokitus

Ei arvoa ▼

Sijainnit

Ei sijaintia

Kartta

Käsittely

Ajankohta	Tekijä	Toimenpide	Vastuutaho
30.6.2024		Saapunut	ePal_Hanke_Lahdensuunta

Lisätiedot

Kirjaamon asianumero: D/8726/10.02.00/2021, Yleiskaavatyö 2021-2025

Yhteystiedot

Nimi**Osoite**

Käyttäjällä ei salli palautteen julkaisua

Käyttäjällä ei ole tilannut tietoja palautteen muutoksista

Lisää toimenpide

Valitse ensin toimenpide ▼

Tallenna muutokset

Subject: Muistutus Lahden suunta -työstä, asianumero 8726/2021

Sent: 30.6.2024, 18.34.14

From: [REDACTED]

To: Kirjaamo_Lahti

[REDACTED]
Hei,

Yleiskaavaehdotuksessa on esitetty palvelukeskittymiä, joita kaavamääräyksen mukaan tulee kehittää hyvin saavutettavina. Määräysten mukaan alueellisissa palvelukeskitymissä palveluja tulisi olla kävelyetäisyydellä. Kävelyn tavoitteelliset laatureitit tukevat palvelukeskitymien merkintöjä. Laatureittien määräyksen mukaan kävelyn tavoitteelliset laatureitit muodostavat yhtenäisen verkoston palvelukeskitymissä.

Luonnosvaiheeseen verrattuna palvelukeskittymiä on kaavakartalla muutettu, eivätkä kävelyn tavoitteelliset laatureitit enää ehdotuksessa muodosta tarkoituksenmukaista verkostoa palvelukeskitymissä. Jotta maankäytön ja liikenteen suunnittelu muodostaisi yhtenäisen kokonaisuuden, tulisi kävelyn tavoitteelliset laatureitit ja palvelukeskitymät tarkastella yhdessä. Palvelukeskitymiin luonnosvaiheen jälkeen tehdyt muutokset voisi olla hyvä kuvata selostukseen.

Ystävällisin terveisin
[REDACTED]

Lahti 25.6.2024

Viite: 8726/2021

kirjaamo@lahti.fi

Asia: Lahden suunta -työn 2021-2025 -ehdotus (tavoitevuosi 2035)

Muistutus

Ehdotuksessa on hyväksyttävänä kuusi erillistä yleiskaavaa eri asiakokonaisuuksista. Kaavat sinänsä antavat selkeän kuvan esitetyistä asiakokonaisuuksista, mutta heikentävät vaikutusten arviointia ja toimeenpanon toteutusta laaja-alaisesti. Kuusi yleiskaavaa ovat teknisiä ja niiden yhteensovittaminen esitetyille strategisille tavoitteille jää heikoksi. Niistä ei avaudu ymmärrys vahvistaa ihmisten /asukkaiden elämänlaatua. Ympäristöasioiden yhteensovittaminen muuhun hyvinvointi- ja kulttuuripolitiikkaan jää heikoksi. Miten jatkossa kaavojen uudistus- ja muutosmahdollisuudet yhteensovitetaan juridisesti/ hallinnollisesti, jos yhteen kaavaan halutaan tehdä muutoksia, mutta ei muihin. Ehdotus vaikuttaa heikentävän vuorovaikutteista kaupungin kehittämistä.

Tehdyt taustaselvitykset ovat pääosin riittävän laajoja ja perusteellisesti tehtyjä. Nähtäväksi jää, miten taustaselvitysten tieto kanavoituu toimeenpanoksi. Tätä on mielenkiintoista seurata jatkossa esim asuinalueiden eriytyneisyyden ennaltaehkäisemisen osalta.

Kaavaselostuksessa todetaan, että Uudenkylän osayleiskaava on voimassa sellaisenaan. Suullisesti on sanottu, että Uudenkylän osayleiskaava sulautetaan koko Lahden yleiskaavaan seuraavalla kierroksella.

Uudenkylän osayleiskaavan alueelle ehdotuksessa on nyt esitetty runsaasti alueita erityyppistä kierrätys- toimintaa varten, kuten läjitystoimintaa ja hiekka- ja kiviaineksen murskaamista.

Taustaselvityksissä ei ole arvioitu läjityksen ympäristön melu-, pölyhaittojen ja liikennevaikauksia alueelle, paitsi merkitsemällä melumuerialueita. Melumuurit eivät riitä yksin turvaamaan meluhaittojen siirtymistä Sylvöjärvelle laajasti . Selvityksiä ei ole myöskään tehtyhistorialliselle Uudenkylän 600 -vuotiselle kulttuuriympäristölle. Ei riitä, että Lahden kaupungissa on tehty laajakin kulttuuriympäristöjen kartoitus, jos ja kun niitä ei huomioida riittäväällä tavalla kaavatyöskentelyssä. Nyt tarvitaan oikeasuuntaisia uskottavia kehitystoimenpiteitä, jotka osoitetaan myös kaavassa ja tausta-analyyseissä. (ks VN.n periaatepäätös Kulttuuriperintöstrategiasta v 2023).

Uudenkylän liikennejärjestelyjen ja liikenteen huomioimatta jättäminen näkyy mm Rambollin tekemässä liikenteen kasvua 2035 koskevassa analyysissä, missä keskitytään suppeasti tiettyjen alueiden henkilöautokasvualueisiin ja liikkumiseen.

Kestävää elinvoimaa, hyvinvointia ja uudistuspolitiikkaa ei voida kehittää kestävästi, jos suunnittelussa puuttuu kolmas kestävä kehityksen pilari, sosiaalinen ulottuvuus. Tässä suhteessa koko kaava-asetelma on liian suppeasti esitetty. Esim kestävässä uudistamisosiossa todetaan kohdassa 2 ” vahvistamme lähipalveluita ja joukkoliikennettä...” Miten integroidaan

Uudenkylän asukkaat lähipalveluihin entistä paremmin, kun esim terveyskeskustakaan ei ole voitu uudisrakentaa tai korjata. Elinkeinoelämän tarpeet on mitoitettu lähelle asutusta läjityksineen ja meluineen. Ihmisten lähipalvelut ml koulut on sen sijaan sijoitettu useiden kilometrien päähän.

Toivonojan rakennetun kulttuuriympäristön osalta vaadimme seuraavaa:

1. AT- alue. Nyt kaavaehdoksessa AT aluetta on laajennettu, mutta ei riittävästi. Nokkilan kiinteistö, lehmuskuja sekä pyytarhat tulee sisällyttää AT- alueeseen. Nokkila on 1800-luvun alkupuolella rakennettu hirsitalo Toivonojan väelle. Se kuuluu Toivonojan pihapiiriin/AT-alueeseen..
2. Toivonojan AT- alue tulee sulkea muulta liikenteeltä, ja sille tulee mahdollistaa oma sisäänkäynti/uloskäynti niin, että Toivonojan liikenne kulkee porttien kautta. Perusteet ovat ajan myötä lisääntyneet merkittävästi. Lisääntyneen epämääräisen liikenteen lisäksi olemme yhä enemmän kokeneet eriasteista turvattomuuden lisääntymistä; häiriköintiä ja ilkivaltaa. Onhan se kohtuutonta, että olemme joutuneet lisäämään omalle pihalle entistä enemmän kameroita ja lukitsemaan kaikki portit. Toivonojan kartanon AT- alueella tulee voida kävellä ja elää ilman pelkoa siitä, että auto ajaa päälle tai polkupyörä varastetaan tai kyyttöjen aidat rikotaan, puita turmellaan jne. Erityisesti nyt, kun Toivonojalla on käynnistynyt kesänäyttelytoiminta, on tarkoituksenmukaista, että muuta liikennettä voidaan rajoittaa.
3. Vehkosillan ja Heinolan teillä kulkevaa raskasta liikennettä tulee rajoittaa Sylvöjärven ranta-alueiden osalta. Raskaan liikenteen aiheuttama melu moninkertaistuu vedessä. Raskas liikenne tulee ohjata suoraan valtatie 12:lle.
4. Muuta: EU:n juuri hyväksytty ennallistamisasetus tulee ottaa kaavatyössä jo nyt huomioon mm Salpausselänharjun ja sen luontoarvojen turvaamisen osalta Uudessakylässä ennaltaehkäisevästi. Tämä tarkoittaa myös sitä, että kaavaluonnoksessa ollut kierrätys/läjitys alue A-1 tulee poistaa ehdotuksesta ja tekstistä sekä reservikuvasta .Lisäksi A-1 alue on suunniteltu suoraan letto/suopitoiselle alueelle EU:n ennallistamisasetuksen vastaisesti.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Subject: Lahden suunta – työ 2021-2025, asianumero 8726/2021 , muistutus
Sent: 30.6.2024, 21.46.55
From: [REDACTED]
To: Kirjaamo_Lahti
Attachments: [IMG_20240628_195310.jpg](#)

[REDACTED]

Yleiskaavaehdotus on tehty monelta osin huolella ja tärkeitä asioita esiin nostaen.

Huomaan etten ehtinyt paneutua sisältöön niin hyvin kuin olisin toivonut. Seuraavassa muutama ajatus koskien erityisesti vanhan Lahden maisema- ja viherrakennetta.

Jäin kaipaamaan jonkinlaista selkeätä karttaa liittyen maisemia koskeviin rajauksiin. Lahden maisemarakenne ja viheralueet (2010) -raportissa esitetään (esimerkiksi kuva 84, Maiseman reunavyöhykkeet) maisemaa rajaavat tai jäsentävät puustoiset vyöhykkeet. Lahden voimakkaat maastonmuodot yhdessä kasvullisten vyöhykkeiden kanssa muodostavat monessa kohdin vaikuttavia maisematiloja joita tulee ja kannattaa vaalia. Ne ovat osa Lahden identiteettiä. Maisema ei ole alueena yhtä helposti rajattavissa kuin vaikkapa teollisuus- tai asuinalue.

Nämä maisematilat on kuitenkin tärkeää tiedostaa. Ei ole itsestään selvää että ne säilyvät, sillä hyvin monet eri tekijät vaikuttavat niihin. Mm. maaperä, geologia, ekologia, maastonmuodot, kulttuurihistoria ja kaupunkirakenne vaikuttavat maisematilan rajoihin. Voisiko tärkeät reunavyöhykkeet esittää erillisessä liitekartassa? Esimerkiksi uusi työntekijä, asukas tai päättäjät ei välttämättä huomaa että käsillä oleva kaavoitettava alue on osa jotain tärkeää laajempaa kokonaisuutta.

Nostan esimerkkinä esiin Renkomäen eteläosan Porvoonjokea myötäilevän harvinaisen yhtenäisen Ancylysjärven rantapenkereen joka periaatteessa olisi tullut säilyttää, mutta jonka välittömään läheisyyteen jouduttiin sijoittamaan eri syistä johtuen paljon omakotitaloja sillä seurauksella että näkymien esteenä ollut reunapuusto ja osa pengertä tuhoutui. Jäljellä oleva osa Itämeren muinaista rantaa tulee kohdella varovaisesti.

Salpausselän rajaus saattaisi edellyttää vielä yhteistyötä maaperäasiantuntijan kanssa. Liitän mukaan kuvan Joutjärven länsipäästä, raportista Salpausselän osayleiskaava, Selostus, Alueellisen maisemakuvan yleispiirteet (1994). Siinä Geologian tutkimuskeskuksen asiantuntija on sisällyttänyt reunamuodostuman rajaukseen myös Mustankalliota kohti työntyvän ulokkeen.

Myös Mukkulan ja Koiskalan kartanoiden hienot maisemat tulisi tarkastella maisematilojen reunat huomioon ottaen.

